

Lokale radio en V.Z.W.: wettelijke verplichtingen en beperkingen

D. VOORHOOF

Dirk Voorhoof is docent aan de universiteit Gent, en verbonden aan het Seminarie voor Mediarecht.

INLEIDING

Daar waar een V.Z.W. het uitgeven van een tijdschrift als nevenactiviteit en soms als hoofdactiviteit kan hebben (voor de wettelijke verplichtingen en beperkingen, zie ZW 90/1, 1-4, ZW 90/4, 77-87 en ZW 91/1, 34-46), kan de V.Z.W. als basisstructuur functioneren voor de exploitatie van een lokale radio. Het decreet betreffende de lokale radio's reserveert dit type van omroepactiviteit aan de V.Z.W.'s. In deze bijdrage wordt aangeduid aan welke wettelijke normen de V.Z.W.-lokale radio moet voldoen op organisatorisch, programmatorisch-inhoudelijk, publicitair, technisch, administratief en financieel vlak.

1. Algemene situering

Het basisprincipe voor de legalisatie van de private radio-omroep werd vastgelegd in de wet van 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving¹. Krachtens art. 3, par. 1 en par. 5 behoeven de private radio-omroepdiensten een zendvergunning alvorens tot de exploitatie van een radio-omroepstation te mogen overgaan. Onder private radio-omroepdienst wordt verstaan, elke dienst voor radioverbinding die uitzendingen doet welke bestemd zijn om rechtstreeks door het publiek in het algemeen te worden ontvangen. Deze dienst kan bestaan uit klank-, televisie- of andere soorten uitzendingen.

Sedert 1981-1982 is deze materie geregeld voor wat de lokale klankradio-omroep betreft: de private radio-omroepdiensten konden bij de nationale overheid een vergunning bekomen overeenkomstig de voorwaarden en verplichtingen van het K.B. van 20 augustus 1981 en het M.B. van 31 augustus 1981². Daarbovenop moesten zij evenwel een erkenning hebben van de Vlaamse Executieve overeenkomstig het decreet van 6 mei 1982 houdende organisatie en erkenning van de niet-openbare radio's en het besluit van de Vlaamse Executieve van 9 september 1982 betreffende de erkenning van de niet-openbare radio's³. De legalisatie-procedure voor de niet-openbare radio's had m.a.w. een tweeledige structuur met enerzijds het nationaal niveau waar de technische normering gelding had en anderzijds het gemeenschapsniveau waar de organisatorische, programmatorische en

inhoudelijke modaliteiten waren vastgesteld. Na de introductie van de mogelijkheid van reclame op de radio door het K.B. van 5 juni 1985 werd later door de wet van 6 februari 1987 de toelating tot het uitzenden van reclame op de niet-openbare radio's afhankelijk gemaakt van de machtiging van de nationale regering⁴.

Aldus was een complexe legalisatieprocedure op de niet-openbare radio's van toepassing alvorens zij over de vereiste (culturele) erkenning, (technische) vergunning en (reclame-)machtiging konden beschikken.

Sedert 1991 is een vereenvoudigde legalisatie-procedure van kracht voor de categorie van de niet-openbare radio's die voortaan door het nieuwe decreet als de „lokale radio's” worden aangeduid. Krachtens het decreet van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van de lokale radio's en in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Executieve van 24 juli 1991 is geopteerd voor een minder omslachtige erkennings-procedure⁵. Bovendien wordt de erkenning voortaan gelijktijdig afgeleverd met de zendvergunning en impliceert de erkenning ook de automatische machtiging tot het uitzenden van streekgebonden reclame door de lokale radio. Door de overheveling van de materie inzake reclame op radio en televisie van de nationale overheid naar de gemeenschappen⁶ en door een arrest van het Arbitragehof van 7 februari 1991⁷, is vrijwel de gehele bevoegdheid inzake het verlenen van de vergunning⁸, van de erkenning en van de machtiging samengebundeld op het gemeenschapsniveau.

De regels inzake reclame en sponsoring zijn vastgelegd in het decreet van 12 juni 1991⁹ terwijl binnenkort (?) een decreet wordt afgekondigd waarin de regels worden vastgelegd met betrekking tot de zendvergunningen voor de lokale radio's van de Vlaamse Gemeenschap¹⁰.

2. De legalisatieprocedure

Onderstaand schema wijst de verschillende stappen aan van de legalisatieprocedure die de lokale radio's in de Vlaamse Gemeenschap volgens het actuele juridische kader moeten doorlopen alvorens over een titel te kunnen beschikken om op een legale wijze tot het uitzenden van lokale radioprogramma's via de ether te kunnen overgaan.

Voor de niet-openbare radio's die reeds over een erkenning beschikten op basis van het decreet van 6 mei 1982, is (was) een tijdelijke overgangsregeling van

toepassing waardoor zij buiten de onderstaande aanvraagprocedure om, verlenging en omzetting konden verkrijgen van hun erkenning als lokale radio. Daarvoor was het wel nodig dat zij aan de bevoegde Dienst Media binnen de Administratie van de Vlaamse Gemeenschap konden aantonen dat hun activiteiten als lokale radio conform waren aan de bepalingen van het nieuwe decreet van 7 december 1990.

Voor de overige gevallen ziet de legalisatieprocedure eruit als volgt:

1. De aanvraag om erkenning kan worden ingediend na voorafgaande oproep in het Belgisch Staatsblad en via de media. De oproep vermeldt de beschikbare frequenties, de modaliteiten en de termijnen voor het indienen van de aanvraag.

2. De erkenningsaanvraag moet aangetekend worden ingediend bij de Vlaamse Gemeenschapsminister van Cultuur. De aanvraag moet gebeuren op de daartoe bestemde modelformulieren en vergezeld zijn van de nodige stukken (cfr. voor de administratieve verplichtingen, cfr. infra sub. 3.5).

3. De Raad voor lokale radio's onderzoekt de aanvraag. In deze fase wordt ook nagegaan welke frequenties kan worden toegewezen, binnen welk zendbereik en op welke dagen en uren kan worden uitgezonden en welke de plaatsing van de straalantenne zal zijn. In deze fase van de procedure wordt tevens de technische controle uitgevoerd.

4. De Raad brengt een gemotiveerd advies uit binnen de 60 dagen na ontvangst van de aanvraag.

5.a. Het advies van de Raad wordt medegedeeld aan de aanvrager.

5.b. Indien de Raad niet tijdig een advies uitbrengt kan de Gemeenschapsminister zelf een beslissing treffen en de erkenning weigeren of verlenen.

6.a. In geval van negatief advies door de Raad, heeft de aanvrager 30 dagen de tijd om zijn bezwaren in te dienen bij de Vlaamse Executieve.

6.b. In geval van positief advies door de Raad, beslist de Executieve binnen de 60 dagen na ontvangst van het advies van de Raad.

7. In geval van negatief advies door de Raad beslist de Executieve binnen de 60 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift van de aanvrager, of binnen de 30 dagen na het verstrijken voor het indienen van het bezwaarschrift over het afleveren of de weigering van de erkenning.

8.a. De Vlaamse Executieve brengt de beslissing ter kennis van de aanvrager.

8.b. Tegelijk met de erkenning levert de Vlaamse Executieve ook de zendvergunning af.

8.c. Het verlenen van de erkenning door de Vlaamse Executieve aan de lokale radio houdt automatisch de machtiging in tot het uitzenden van streekgebonden reclame.

8.d. De erkenningen gelden voor een (hernieuwbare) periode van 9 jaar. Zij vermelden de uren waarop de uitzendingen zijn toegelaten.

9. Elke aanvraag tot verlenging van de erkenning moet tenminste één jaar voor het verval van de erkenning bij

de Vlaamse Executieve worden ingediend. Indien de Executieve geen beslissing neemt voor het verval van de erkenning, wordt de erkenning geacht stilzwijgend te zijn verlengd voor een nieuwe periode van 9 jaar.

10. In geval van inbreuk op het decreet of andere wetgeving kan de Vlaamse Executieve de erkenning opschorten of intrekken, na advies van de Raad (voor de procedure van opschorting of intrekking, cfr. infra sub. 4).

3. De verplichtingen als lokale radio

De wettelijke bepalingen waaraan de lokale radio's binnen de Vlaamse Gemeenschap moeten voldoen om de erkenning te kunnen verwerven en te kunnen behouden, kunnen worden ingedeeld in een aantal categorieën. Er gelden specifieke normen op organisatorisch, programmatorisch-inhoudelijk, publicitair, technisch, administratief en financieel vlak.

3.1. Organisatorisch

1. De lokale radio is een privé-initiatief. In concreto houdt dit de verplichting in dat de lokale radio eigendom is en bestuurd wordt door een V.Z.W. (Decr., art. 2, 2 en art. 5, 1°).

2. De zetel, productie- en zendinstallatie dienen zich te bevinden in het Nederlands taalgebied of Brussel-Hoofdstad en dit binnen de reikwijdte van de zender (Decr., art. 5, 2°).

3. Het maatschappelijk doel van de V.Z.W. is beperkt tot het uitsluitend verzorgen van lokale radio (Decr., art. 5, 3°).

4. De V.Z.W. kan niet meer dan één lokale radio exploiteren (Decr., art. 5, 4°).

5. De bestuurders van de V.Z.W. mogen geen politiek mandaat bekleden, noch beheerder zijn van een andere V.Z.W. van een lokale radio, noch beheerder zijn of een leidinggevende functie hebben in een beroepsvereniging (Decr., art. 5, 1°).

6. De lokale radio's dienen onafhankelijk te zijn van een politieke partij, een beroepsvereniging of een organisatie met een commercieel doel (Decr., art. 5, 6°).

7. De lokale radio staat open voor de actieve medewerking van luisteraars en verenigingen (Decr., art. 2, 2).

3.2. Programmatorisch-inhoudelijk

1. De lokale radio's hebben tot taak een verscheidenheid aan informatie, animatie, vorming en ontspanning te brengen met de bedoeling binnen hun zendgebied de communicatie onder de bevolking te bevorderen (Decr. art. 2, 2).

2. De programma's moeten gericht zijn tot een gemeenschap die geografisch is gesitueerd binnen een wijk, een gemeente, een groep van aaneengrenzende gemeenten of maximaal een stedelijke agglomeratie (Decr. art. 2, 2).

3. Er geldt een verplichting tot het uitzenden van een eigen programmatie (Decr. art. 2, 2). Onder eigen programmatie wordt verstaan het geheel van programma-onderdelen die door de medewerkers van de lokale radio worden georganiseerd en die door deze medewerkers of onder hun toezicht worden gerealiseerd. Een eigen programma kan noch bestaan uit het herhaald uitzenden, noch uit het gelijktijdig of uitgesteld doorgeven van programma's van derden (Decr. art. 2, 3).

4. Het eigen programma moet minstens 80% van de totale programmatie bevatten en dit voor alle tijdsonderdelen van het programma. Deze tijdsonderdelen zijn: van 7 u. tot 12 u., van 12 u. tot 19 u., van 19 u. tot 24 u. en van 24 u. tot 7 u. (Decr. art. 2, 4 en art. 5, 12°).

5. In de programmatie dient elke vorm van discriminatie te worden geweerd (Decr. art. 5, 12°).

6. De uitzendingen moeten gebeuren in het Nederlands, behoudens afwijkingen toe te staan door de Executieve (Decr. art. 5, 7°).

7. De nieuwsuitzendingen moeten beantwoorden aan de gangbare normen van de journalistieke deontologie en geschieden onder de verantwoordelijkheid van een eindredacteur. Toezicht hierop gebeurt door de Geschillenraad (Decr. art. 5, 8°).

8. De berichtgeving moet voor ten minste 50% betrekking hebben op het eigen zendgebied (Decr. art. 5, 10°).

9. Voor de nieuwsvoorziening kan de lokale radio een beroep doen op samenwerkingsverbanden (Decr. art. 5, 8°) en dit onder de volgende contractuele voorwaarden:

a. de journalistieke deontologie moet gewaarborgd zijn in hoofdte van de nieuwsverstrekker;

b. de lokale radio moet zich het recht voorbehouden het aangeleverde nieuws niet of slechts gedeeltelijk uit te zenden en zich het recht voorbehouden zelf het tijdstip van de uitzending te kunnen bepalen;

c. de overeenkomst moet een kostprijs- en verbrekingsclausule bevatten;

d. de nieuwsuitzendingen worden gelezen door de eigen medewerkers;

e. de naamvermelding van de nieuwsverstrekker is verplicht (Besl., art. 9).

10. Gesponsorde programma's mogen inhoudelijk en programmatorisch nooit dusdanig door de sponsor worden beïnvloed dat daardoor de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroep ten aanzien van de programma's wordt aangetast (Decr. 1991, art. 12, 1°).

11. Er geldt een strikt verbod van uitzending van verkiezingspropaganda (Decr. art. 6).

12. De lokale radio is ertoe gehouden een herkenningssjingle uit te zenden telkens bij het begin van het programma en minstens 2 maal per uur. De eigen herkenningmelodie moet de naam van de lokale radio bevatten waaruit de identificatie, de lokalisatie en gebruikte frequentie van de lokale radio blijkt (Decr., art. 5, 11°).

13. De lokale radio's zijn ertoe gehouden de regels in verband met het recht van antwoord na te leven (Decr., art. 12; Wet 23 juni 1961, gew. Wet 4 maart 1977 betreffende het recht van antwoord, art. 7).

3.3. Handelspubliciteit: reclame en sponsoring

3.3.a. Reclame op de lokale radio's

1. Het is de lokale radio's enkel toegestaan „streekgebonden reclame” uit te zenden. Onder streekgebonden reclame wordt verstaan: elke vorm van reclame die uitsluitend bestemd is voor en ontvangen kan worden in het verzorgingsgebied van de lokale radio en die betaald wordt door een in het verzorgingsgebied gevestigde opdrachtgever (Decr. 1991, art. 2, 3° en art. 3).

2. Enkel mits een voorafgaande machtiging vanwege de Vlaamse Executieve is het toegestaan ook andere reclame uit te zenden, een en ander onder de voorwaarden zoals gesteld door de Vlaamse Executieve in het kader van de bedoelde machtiging (Decr. 1991, art. 3).

3. De reclame moet duidelijk herkenbaar zijn en onderscheiden zijn van de programma's. Meer bepaald moet de reclame gegroepeerd zijn in niet-openvolgende tijdsblokken van beperkte duur (Decr. 1991, art. 5, par. 1).

4. Elk reclameblok moet worden voorafgegaan en worden gevolgd door een passende aankondiging dat het om reclame gaat (Decr. 1991, art. 5, par. 2).

5. In principe moeten de reclameblokken tussen de programma's worden ingevoegd. Onder bepaalde voorwaarden en mits inachtneming van minimale tijdsintervallen van 20 minuten kan de reclame ook tijdens de programma's worden ingevoegd (Decr. 1991, art. 5, par. 2).

6. De nieuwsuitzendingen en informatieve programma's kunnen in geen geval worden onderbroken door reclameboodschappen (Decr. 1991, art. 5, 9° en Decr. 1991, art. 5, par. 6). Dit verbod geldt ook voor de programma's van de religieuze erediensten en de programma's voor kinderen (Decr. 1991, art. 5, par. 6).

7. De zendtijd voor reclame mag niet meer bedragen dan 15% van de dagelijkse zendtijd en de reclamezendtijd binnen een periode van één uur mag niet meer dan 20% bedragen (Decr. 1991, art. 5, par. 7).

8. Reclameboodschappen in de onmiddellijke omgeving van kinderprogramma's zijn verboden, i.e. binnen een tijdsbestek van 5 minuten voor en 5 minuten na een kinderprogramma (Decr. 1991, art. 5, par. 6).

9. De reclameboodschappen mogen geen politieke, godsdienstige, syndicale, ideologische of filosofische strekking vertonen, noch enige discriminatie bevatten naar ras, geslacht, nationaliteit, filosofische of politieke overtuiging inhouden, noch de menselijke waardigheid aantasten (Decr. 1991, art. 4, 1°).

10. De reclame mag niet aansporen tot gedrag dat schadelijk is voor de gezondheid of veiligheid, of voor het milieu en geen oneigenlijk gebruik maken van argumenten van gezondheid, veiligheid en milieu (Decr. 1991, art. 4, 3°).

11. Er geldt een absoluut verbod tot het uitzenden van directe of indirecte reclame voor sigaretten en tabaksprodukten, voor geneesmiddelen en voor medische behandelingen die enkel op doktersvoorschrift verkrijgbaar zijn (Decr. 1991, art. 4, 3°; K.B. van 20 december 1982

betreffende reclame voor tabak, voor produkten op basis van tabak en soortgelijke produkten, art. 2, 1°; K.B. van 9 juli 1984 betreffende de voorlichting en de reclame inzake geneesmiddelen, art. 6, 1°).

12. Er gelden bijzondere beperkingen voor de reclame die betrekking heeft op alcoholhoudende dranken (Decr. 1991, art. 4, 4°).

13. Een aantal bijzondere regels moeten in acht worden genomen in het kader van de bescherming van minderjarigen (Decr. 1991, art. 4, 5°).

14. In de reclameboodschappen mogen geen prijsvermeldingen van de produkten, goederen of diensten vermeld worden (Decr. 1991, art. 4, 2°, d).

15. De reclameboodschappen mogen geen verwijzingen bevatten naar de programma's van de lokale radio (Decr. 1991, art. 5, par. 1).

16. De reclameboodschappen mogen niet worden ingesproken door een persoon wiens mediabekendheid voortkomt uit zijn of haar medewerking aan informatieve programma's waardoor diens optreden misleidend kan zijn voor de luisteraar (Decr. 1991, art. 4, 7°).

17. Sluikreclame in de programma's is verboden. Het vermelden van (de merken van) produkten of diensten in radioprogramma's waarin deze produkten of diensten door de luisteraar als prijs kunnen gewonnen worden, is evenwel toegelaten op voorwaarde dat geen gebruik wordt gemaakt van aanprijzingstechnieken. De vermelding mag maximaal twee keer gebeuren (Decr. 1991, art. 7 en 8, par. 4). In andere gevallen is het ook buiten prijzen-programma's toegestaan om de merknamen van bepaalde produkten en diensten te vermelden indien deze vermeldingen voor het programma inhoudelijk verantwoord en noodzakelijk zijn (Decr. 1991, art. 8, par. 5).

18. De programma's die werden aangekocht bij of werden geleverd door derden (i.e. de categorie van de zgn. „syndicated programs” met een maximum van 20% van de programmatie van de lokale radio) mogen in geen geval inlassingen van reclameboodschappen bevatten (Decr. 1991, art. 5, 12°).

19. De reclameboodschappen mogen niet in strijd zijn met de vigerende Code voor Handelspubliciteit op radio en televisie¹¹, hetweze in een latere fase de code voor reclame en sponsoring op radio en televisie.

20. Tenslotte mogen de reclameboodschappen evenmin in strijd zijn met andere algemene regels inzake reclame of handelspubliciteit. In het bijzonder gelden hierbij de regels in verband met de reclame zoals vervat in de Wet betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument¹². In geval van inbreuk op deze wetgeving is in principe evenwel niet de lokale radio als producent van de reclame aansprakelijk, maar wel de adverteerder¹³.

3.3.b. Sponsoring op de lokale radio's

1. De lokale radio's kunnen enkel een beroep doen op „streekgebonden sponsoring”. Onder streekgebonden sponsoring wordt verstaan de sponsoring die uitsluitend bestemd is voor en ontvangen kan worden in het

verzorgingsgebied van de lokale radio en die betaald wordt door een in het verzorgingsgebied gevestigde opdrachtgever (Decr. 1991, art. 2, 5° en art. 9).

2. De sponsoring van een radioprogramma moet duidelijk blijken door de vermelding aan het begin of op het einde van het programma dat het programma gesponsord is (Decr. 1991, art. 10).

3. Vermelding van de sponsor mag enkel bij het begin of op het einde van een programma alsmede in de eventuele aankondigingspots van het gesponsorde programma (Decr. 1991, art. 10).

4. De nieuwsuitzendingen en politieke informatieprogramma's mogen niet worden gesponsord (Decr. 1991, art. 12, lid 2).

5. De gesponsorde programma's mogen niet aansporen tot aankoop of huur van produkten of diensten van de sponsor of van derden, in het bijzonder door specifieke aanprijzingen van die produkten of diensten (Decr. 1991, art. 12, 2°).

16. Voor het overige gelden ook m.b.t. de vermelding van de sponsors en hun produkten of diensten de inhoudelijke regels die van toepassing zijn op de reclameboodschappen (Decr. 1991, art. 4 en 11).

3.4. De technische normering

1. Het theoretisch bereik van de lokale radio dient zich te beperken tot een straal van 8 km. De Vlaamse Executieve kan toestemming verlenen tot overschrijding van dit zendbereik, voor wat het hoofdstedelijk gewest Brussel betreft (Decr., art. 2, 2).

2. De lokale radio dient over een technische uitrusting te beschikken conform de wettelijke bepalingen zoals vastgelegd in de wet van 30 juli 1979 en de betreffende uitvoeringsbesluiten (inzoverre deze in de actuele fase in overeenstemming zijn met de bevoegdheidsverdelende regels tussen de nationale overheid en de gemeenschappen) (Decr., art. 5, 5°; Wet, art. 3; K.B. 1981). Volgens het K.B. van 20 augustus 1981 betekent dit o.m. dat de uitzendingen moeten gebeuren in monofonie, met een maximale nominale reikwijdte van acht kilometer, met een maximale bandbreedte van 200 kHz, met een werkingfrequentie tussen 100 en 108 MHz, met een maximum effectief vermogen van 100 Watt, een maximum effectieve antennehoogte van 35 meter en met verticale polarisatie van de antenne (K.B. 1981, art. 1, 2 en 8 en K.B. 1984).

3. De lokale radio dient onder de supervisie te staan van een technisch verantwoordelijke die in het bezit is van een bekwaamheidsbrevet afgeleverd door de Regie (K.B. 1981, art. 5 en art. 22-23).

3.5. Administratieve verplichtingen

1. Het indienen van een erkenningsaanvraag binnen de daartoe voorziene termijn in de oproep in het Belgisch Staatsblad.

De erkenningsaanvraag moet voldoen aan een reeks formaliteiten en dient een reeks aanvullende verklaringen te bevatten. De aanvraag met het dossier ter staving moet

worden ingestuurd in 15 exemplaren en moet:

- a. aangetekend en
- b. ondertekend zijn door de verantwoordelijke personen;
- c. met mededeling van de betreffende model-formulieren;
- d. met afschrift van de statuten van de V.Z.W. en van de lijst van beheerders zoals gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad;
- e. met opgave van de originele roepnaam, van het grafisch logo, van de herkenningmelodie en van alle andere identificatiegegevens;
- f. met opgave van de lokalisatie van de zetel van de vereniging en van de produktie- en zendinstallatie;
- g. met opgave van het beoogde verzorgingsgebied (met weergave op kaart, op schaal 1/25.000);
- h. met een verklaring dat de lokale radio eigendom is van en bestuurd wordt door de betreffende V.Z.W. en dat deze V.Z.W. slechts een lokale radio exploiteert;
- i. met een door elke beheerder ondertekende verklaring waaruit blijkt dat zich geen onverenigbaarheid voordoet tussen hun mandaat in de V.Z.W.-lokale radio en een politiek of ander beheersmandaat of leidinggevende functie;
- j. met een verklaring dat de lokale radio onafhankelijk is van een politieke partij, een beroepsvereniging of een organisatie met een commercieel doel;
- k. met een verklaring van de V.Z.W. dat zij zelfstandig instaat voor het beheer en de materiële exploitatie van de lokale radio en dat zij de inhoudelijke en redactionele autonomie over de lokale radio uitoefent;
- l. met een verklaring waarin de V.Z.W. de verbintenis aangaat een technische uitrusting te gebruiken conform de wettelijke en decretale voorschriften en zich te houden aan de bepalingen van de zendvergunning;
- m. met een nota waarin beschreven wordt op welke manier de nieuwsuitzendingen zullen worden verzorgd in overeenstemming met de decretale verplichtingen ter zake;
- n. met opgave van een gedetailleerd zendschema;
- o. met opgave van een nauwkeurige omschrijving van de wijze waarop in de programma-onderdelen een verscheidenheid van informatie, animatie, vorming en ontspanning zal worden gebracht en hoe de communicatie onder de bevolking zal worden bevorderd;
- p. met opgave van de eigen en de door derden gerealiseerde of bij derden aangekochte programma-onderdelen;
- q. met afschrift van de door de V.Z.W. afgesloten overeenkomsten met betrekking tot de werving of uitzending van reclame, met betrekking tot de door derden gerealiseerde of bij derden aangekochte programma-onderdelen en met betrekking tot de samenwerkingsverbanden inzake de nieuwsvoorziening van de lokale radio;
- r. met nota waarin de V.Z.W. aantoont dat de uitgezonden reclame streekgebonden is;
- s. met verklaring van de V.Z.W. waaruit blijkt dat het onderzoek naar de werking ter plaatse door de aangestelde ambtenaren wordt aanvaard;
- t. met eventueel aanvullend een nota waarin het

voornemen om in een andere taal dan het Nederlands uit te zenden worden toegelicht en waarin nauwkeurig het aantal en de duur van de uitzendingen in een andere taal wordt aangegeven.

2. Om erkend te blijven moet de V.Z.W. elk jaar tegen 1 juni een werkingsverslag en een financieel verslag indienen over het voorbije kalenderjaar. Dit moet gebeuren op de daartoe bestemde formulieren (Besl. Exec., art. 4).

3. Elke overeenkomst met derden inzake de realisatie of aankoop van programma-onderdelen of in verband met de werving of uitzending van reclame, moet onmiddellijk meegedeeld worden aan de Vlaamse Executieve (Decr., art. 5, 12° en 13° en art. 7).

4. Elke wijziging in de toestand van de V.Z.W.-lokale radio met betrekking tot de erkenningsvoorwaarden moet onmiddellijk meegedeeld worden aan de Vlaamse Executieve (Decr., art. 7 en Besl. Exec., art. 7).

6. De aanvraag tot hernieuwing van de erkenning moet minstens één jaar voor het verval ervan bij de Vlaamse Executieve worden ingediend. Deze aanvraag tot hernieuwing van de erkenning dient vergezeld te zijn van het werkings- en financieel verslag van het voorgaande werkjaar, aangevuld met de stukken die een wijziging inhouden ten opzichte van deze verslagen (Decr., art. 10 en Besl. Exec., art. 8).

7. Tenslotte weze er de aandacht op gevestigd dat de lokale radio als V.Z.W. aan een reeks algemene boekhoudkundige en administratieve verplichtingen moet voldoen en tevens gehouden is tot de officiële neerlegging van bepaalde stukken op de griffie van de rechtbank.

3.6. Financiële verplichtingen

1. De lokale radio is gehouden tot het betalen van de keuringskosten van de technische zendinstallatie, i.e. 30.000 fr. met een forfaitaire bijbetaling van 10.000 fr. voor elk bijkomend onderzoek (K.B. 1981, art. 6).

2. Het betalen van een jaarlijks recht ten bedrage van 3.600 fr. voor een station met een nominale reikwijdte van 2 km en 9.600 fr. voor een station met een nominale reikwijdte van 8 km (K.B. 1981, art. 24).

3. Ook weze er de aandacht op gevestigd dat de lokale radio als V.Z.W. gehouden is tot naleving van de fiscale en sociale wetgeving, met de daarbij horende aangiften, bijdragen en heffingen, retributies en belastingen.

4. De procedure van schorsing of intrekking en andere mogelijke sancties

4.a. In geval van niet-naleving van de hierboven vermelde wettelijke normen inzake de lokale radio's, in geval van inbreuk op andere wettelijke verbodsbepalingen inzake radio-omroep, in geval van het ongebruikt laten van de toegewezen zendfrequenties of in geval van verkeerd gebruik van de zendfrequenties, kan de erkenning worden *ingetrokken of geschorst* door de Vlaamse Executieve.

De intrekking van de erkenning heeft tegelijk ook de intrekking van de vergunning tot gevolg. De procedure verloopt als volgt:

1. De procedure tot schorsing of schrapping van de erkenning kan worden ingesteld op vraag van de Gemeenschapsminister van Cultuur of op initiatief van de Raad voor lokale radio's.

2. De Raad deelt het voornemen tot het indienen van een advies tot schorsing of intrekking mee aan de betrokken vereniging.

3. De V.Z.W.-lokale radio heeft 30 dagen de tijd om bij de Raad een bezwaarschrift tegen de voorgenomen schorsing of intrekking in te dienen.

4. Binnen de 30 dagen na afloop van deze bezwaartermijn brengt de Raad voor lokale radio's een gemotiveerd advies uit omtrent de schorsing of intrekking.

5. De Gemeenschapsminister beslist vervolgens binnen de 60 dagen over de schorsing of intrekking van de erkenning van de lokale radio.

6. De beslissing van de Gemeenschapsminister omtrent het behoud, de schorsing of de intrekking van de erkenning wordt medegedeeld aan de V.Z.W.-lokale radio.

4.b. Tevens dient de aandacht te worden gevestigd op de bevoegdheid van de *geschillenraad* om uitspraak te doen over individuele betwistingen omtrent de naleving van de verplichtingen inzake de nieuwsuitzendingen. Indien, na behandeling van een klachtprocedure tegen een lokale radio, komt vast te staan dat een inbreuk is gepleegd op de gangbare normen inzake journalistieke deontologie of redactionele autonomie, kan de geschillenraad een vermaning uitspreken tegen de lokale radio of desgevallend aan de Vlaamse Executieve de schorsing of intrekking van de erkenning voorstellen (Decr., art. 5, 8° en Decr., 1987, art. 14).

4.c. Ook moet worden opgemerkt dat inbreuken op de regels inzake de *reclame en de sponsoring* (cfr. supra sub. 3.3) kunnen aanleiding geven tot strafrechtelijke veroordeling tot een geldboete van 500 fr. tot 100.000 fr. Ook bestaat de mogelijkheid dat de raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie de betreffende reclame opschort voor een periode van ten hoogste één maand¹⁴ en is een schorsing of intrekking van de reclame-machtiging mogelijk door de Vlaamse Executieve¹⁵.

4.d. De niet-naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de wet betreffende het *recht van antwoord*, i.e. het niet of niet wetsconform uitzenden van een recht van antwoord door de lokale radio, kan worden gestraft met een geldboete van 26 fr. tot 5.000 fr., onverminderd burgerrechtelijk herstel en schadevergoeding¹⁶.

4.e. Ook gelden de strafbepalingen in geval van inbreuk op de *algemene technische normen* inzake radioberichtgeving, zoals vastgelegd in de wet van 30 juli 1979 en het K.B. van 20 augustus 1981. Onrechtmatig gebruik van het station voor lokale radio-omroep kan niet alleen aanleiding geven tot intrekking van de vergunning en erkenning, maar kan ook worden gestraft met gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar en/of met een geldboete van 200 fr. tot 2.000 fr. Het uitzenden zonder erkenning en vergunning geeft aanleiding tot dezelfde straffen en

bovendien wordt steeds de verbeurdverklaring uitgesproken van zonder vergunning gehouden toestellen voor radioverbinding, alsook voor elk voorwerp dat in het bijzonder bestemd is voor de werking van de zendinstallatie van de lokale radio (Wet 1979, art. 15; K.B. 1981, art. 17).

4.d. Tenslotte weze eraan herinnerd dat in geval van inbreuk op de algemene en bijzondere *strafwetgeving* (bvb. laster, eerroof, belediging, beperkingen inzake gerechtsverslaggeving, inbreuk op de wet tot bestrijding van racisme en xenofobie...) de betreffende strafbepalingen van toepassing zijn. Ingeval van *quasi-delictuele onrechtmatigheid* van de uitzendingen (bvb. de aantasting van de eer en goede naam of van de privacy van personen, krenkende, schadeverwekkende en onzorgvuldige berichtgeving...) kunnen de verantwoordelijke civielrechtelijk veroordeeld worden tot het betalen van een schadevergoeding. Ook inbreuken op het *auteursrecht* kunnen aanleiding geven tot strafrechtelijke veroordeling en tot civielrechtelijke aanspraken vanwege de benadeelde auteurs of de auteursrechthebbende vereniging (vb. SABAM)¹⁷.

NOTEN

1. Wet van 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving, B.S., 30 augustus 1979 (verder afgekort als Wet 1979).
2. K.B. van 20 augustus 1981 houdende reglementering van het aanleggen en doen werken van de stations voor lokale klankradio-omroep, B.S., 19 september 1981, gew. K.B. van 11 april 1984, K.B. van 5 juni 1985 en Wet van 6 februari 1987 (verder afgekort als K.B. 1981); M.B. van 31 augustus 1981 betreffende de goedkeuring van de zendtoestellen en de stations voor lokale klankradio-omroep, B.S., 19 september 1981, gew. M.B. van 13 april 1984 (Zie ook Medialex, nr. III.1.3.1.a.1. en III.1.3.1.a.2).
3. Decreet van 6 mei 1982 houdende de organisatie en erkenning van de niet-openbare radio's, B.S., 15 juli 1982; Besl. VI. Exec. van 9 september 1982 betreffende de erkenning van niet-openbare radio's, B.S., 15 oktober 1982. Voor een bespreking en evaluatie zie: PEETERS, P., „De locale, private radio-omroep en de vrijheid van meningsuiting. Een grondwettelijke terreinverkenning”, T.B.P., 1982, 231-242; VOORHOOF, D., „De niet-openbare radio-omroep: de wettelijke omschrijving nader bekeken”, Mediagids, 1986, afl. 2, Radio en Televisie (private omroep), Voo 1-9.
4. Wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributies en de teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie, B.S., 3 april 1987, err. B.S., 25 april 1987, i.h.b. art. 12-19.
5. Decreet van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van lokale radio's, B.S., 29 januari 1991 (verder afgekort als Decr.); Besl. VI. Exec. van 24 juli 1991 betreffende de erkenning van lokale radio's, B.S., 21 september 1991 (verder afgekort Besl. Exec.).
6. Zie art. 4, 6° van de Bijz. Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, zoals gew. Wet van 8 augustus 1988.
7. Arbitragehof 7 februari 1991, nr. 1/91, B.S., 28 februari 1991 en T.B.P., 1991, 407. Zie ook Arbitragehof, 25 januari 1990, nr. 7/90, B.S., 4 april 1990. Voor een grondige evaluatie van deze arresten zie PEETERS, P., „De arresten

van het Arbitragehof van 25 januari 1990 en 7 februari 1991. Een bevoegdheidsrechtelijke aardverschuiving in het medialandschap'', T.B.P., 1991, 410-415.

8. De aangelegenheid van de radio-omroep is in haar geheel naar de Gemeenschappen overgeheveld, maar de nationale overheid behoudt weliswaar de bevoegdheid om in te staan voor de algemene politie van de radio-elektrische golven die over het nationale grondgebied worden uitgezonden. Deze nationale opdracht omvat de bevoegdheid om de technische normen betreffende het toekennen van de frequenties en betreffende het vermogen van de zendtoestellen uit te vaardigen die gemeenschappelijk moeten blijven voor het geheel van de radiobereikbaarheid, ongeacht hun bestemming. Tot de nationale bevoegdheid behoort ook de organisatie van de technische controle en de strafbaarstelling van de bedoelde normen: Arbitragehof 7 februari 1991, par. B.6.
9. Decreet van 12 juni 1991 tot regeling van de reclame en sponsoring op radio en televisie, B.S., 14 augustus 1991 (verder afgekort als Decr. 1991).
10. Zie Adv. R.v.St., afd. wetg., 8 augustus 1991 over een voorontwerp van decreet houdende de vergunningen van

de radio-omroepdiensten van de Vlaamse Gemeenschap, onuitg., L.21.058/1/V. Met het oog op een efficiënte coördinatie tussen de nationale overheid (Ministerie van P.T.T.) en de Gemeenschappen (Ministerie van Cultuur) dient tevens werk te worden gemaakt van een samenwerkingsakkoord ter zake (cfr. art. 92bis Bijz. Wet van 8 augustus 1980, gew. Wet van 8 augustus 1988).

11. Besl. VI. Exec. van 31 juli 1990 houdende goedkeuring van de Code voor Handelspubliciteit op radio en televisie, B.S., 14 december 1990.
12. Wet van 14 juli 1991, B.S., 29 augustus 1991, i.h.b. art. 22-29 (nieuwe wet ter vervanging van de W.H.P. van kracht met ingang van 1 maart 1992).
13. Cfr. art. 27 van de nieuwe W.H.P. (art. 21 W.H.P.).
14. Art. 16, lid 2 Decreet van 12 juni 1991.
15. Zie art. 3, lid 1 en art. 17 van het decreet van 12 juni 1991. Voor wat de procedure van de schorsing of de intrekking van de machtiging betreft, ontbreekt vooralsnog het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve.
16. Wet van 23 juni 1961 zoals gew. Wet van 4 maart 1977, art. 15.
17. Auteurswet, art. 22-27.

**Subliem voorstel
voor mensen die De Tijd eerder
toevallig lezen.**

U krijgt De Tijd 2 weken GRATIS op proef. Gewoon even bellen op het nummer 03/231.57.56 en uw proefabonnement komt eraan.

Waarom we dat doen? Omdat we geloven dat u er na die 2 weken niets meer voor voelt om opnieuw een toevalslezer te worden.

Zo simpel is dat.

De
Financieel
Economische **TIJD**

03/231.57.56

**DE GRATIS
SERVICETELEFOON VAN**

knack
MAGAZINE

voor inschrijving van, wijziging van
of informatie over uw abonnement.

11.58.63

Geen zone-nummer draaien,
van waar u ook belt. De telefoonkosten
komen automatisch op onze rekening.

De V.Z.W. en de sociale verkiezingen Deel IV/2. De bevoegdheden van de ondernemingsraad

P. VAN GEYT

Paul Van Geyt is doctor in de rechten en auteur van heel wat studies en bijdragen over de plaats, de werking en het belang van overlegorganen in de samenleving.

Deze tekst is de vijfde in een reeks over de sociale verkiezingen in de V.Z.W.-sfeer.

De eerste bijdrage over „De oprichting van de ondernemingsraad” kan U vinden in de jaargang 1990 van dit tijdschrift (p. 113 e.v.).

Het tweede deel over „De samenstelling van de ondernemingsraad” staat op de pagina's 11 e.v. van de huidige jaargang 1991.

Het derde luik met als titel „De bescherming van de werknemersafgevaardigden” werd afgedrukt op de pagina's 29 e.v. van de lopende jaargang.

Het eerste stuk van het vierde gedeelte over „De bevoegdheden van de ondernemingsraad” werd in dit zelfde tijdschrift uitgebracht op de pagina's 77 e.v. van deze jaargang.

2. Bevoegdheden op financieel-economisch vlak

2.1. Inleiding

Deze titel geeft in feite een wettelijke bevoegdheid weer maar dient in de praktijk als geheel beschouwd te worden met de informatie over de sociale kant van de activiteit van de V.Z.W.¹. Nochtans is er één basiswetgeving die op het niveau van de informatieverstrekking aan de ondernemingsraad van toepassing is en die omzeggens de volledige informatieplichten en -rechten bevat, namelijk het Koninklijk Besluit van 27 november 1973 houdende de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden².

Dit basisbesluit (verder in deze bijdrage het K.B. van 73 genoemd) werd tot op heden slechts tweemaal gewijzigd³ met als gevolg dat er nog al wat toestanden ondertussen ontstaan zijn die niet in deze bijna 20 jaar oude reglementering zijn voorzien. Deze onaangepastheid was eigenlijk reeds vanaf het begin een probleem, al zou het wel nog enkele jaren duren vooraleer de uitbreiding naar andere sectoren aanleiding zou geven tot het zoeken naar een meer aangepaste tekst voor elke specifieke sector.

Toen de wetgever in het K.B. van 73 de economische en financiële informatie omschreef, was dit in de eerste plaats bedoeld voor de industrie. Naderhand werd de reglementering uitgebreid naar de non-profit-sector (in feite alle sectoren van de maatschappelijke activiteit behalve de bouw die afzonderlijk werd geregeld door

middel van een overeenkomst tussen de sociale partners van deze sector) wat tot nog meer problemen van toepassing en interpretatie aanleiding gaf⁴.

Niet alleen met de terminologie van het K.B. van 73 hadden de ondernemingen enige moeite, ook de inhoud van een aantal artikelen bleek niet zomaar te kunnen gebruikt worden in de sectoren die een echt specifiek karakter vertoonden.

Bij de controlerende inspectie⁵ leefde reeds in die jaren het idee om voor elke sector met een eigen specificiteit een bijzondere aangepaste toepassing uit te werken, die het de betrokken ondernemingen en instellingen moest mogelijk maken gemakkelijker de wettelijke verplichtingen na te leven.

Enkel in de verzekeringsondernemingen bestond er op dat ogenblik bij de sociale partners reeds voldoende overeenkomst over dergelijke interpretatieve tekst⁶. Een specifieke collectieve arbeidsovereenkomst zou de voornaamste interpretatiemoeilijkheden onmiddellijk dwingend oplossen.

Voor de andere sectoren moest gewacht worden op het initiatief van de hogergenoemde inspectie. Voor elke sector met specifieke toepassingsproblemen van de basistekst van het K.B. van 73 werd systematisch een ontwerp-schema opgesteld. Op grond van deze schema's werden in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (soms zeer moeizame) besprekingen gestart tussen de inspectie en de sociale partners uit de betrokken sector. Achtereenvolgens kwamen aan de beurt de ziekenhuizen, de ziekenfondsen, het onderwijs, de universitaire instellingen, de medisch-pedagogische instellingen, de beschutte werkplaatsen, de banken en de spaarkassen.

Na advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven werden er ministeriële omzendbrieven opgesteld per sector. De publikatie in het Belgisch Staatsblad maakte deze interpretatieve richtlijnen tot een belangrijk hulpmiddel voor al wie op de een of andere wijze met de uitvoering van de informatieverstrekking aan de ondernemingsraad belast was.

In deze bijdrage wordt eerst vertrokken van de wettelijke bepaling van het K.B. van 73 en daarna wordt voor de sectoren ziekenhuizen, ziekenfondsen, onderwijs, M.P.I.'s en beschutte werkplaatsen de interpretatie van de basisverplichting weergegeven.

Belangrijke opmerking

De toepassing van het K.B. van 27 november 1973 blijft